

Waar stof de dood brengt

Silicose-doden in mijnen Rajasthan laten spoor van jonge weduwen achter

De Karauli-Dholpur-Bharatpur mijnbouwstreek in het oosten van Rajasthan, waar de beste kwaliteit rode zandsteen wordt geproduceerd, kent het grootste aantal jonge weduwen, de meeste van hen jonger dan 40 jaar.

door: Aarti Dhar

De ouderen onder hen werden enkele tientallen jaren geleden weduwe, en erger nog, jonge meisjes zien hun toekomst nagenoeg voor zich. De gemeenschappelijke link: ze waren getrouwd met mijnwerkers die zijn overleden aan silicose veroorzaakt door het inademen van kwartsstof tijdens de mijnbouw of het polijsten.

Veel vrouwen uit het dorp Arampura Mahu in district Karauli in Rajasthan verloren hun man aan silicose.

Volgens onofficiële schattingen zijn er ongeveer 25.000 vrouwen alleen al in het district Karauli die weduwe werden als gevolg van silicose. ARAVALI ('Vereniging voor Plattelandsverbetering door Vrijwillige Acties en Lokale Betrokkenheid'), een door de overheid van Rajasthan gestarte particuliere organisatie samen met haar partnergroepen die bezig is met een database van weduwen door silicose, registreerde alleen al in twee *blocks* (sub-districten) in Karauli 3200 gevallen.

Ruim miljoen slachtoffers van silicose

Er zijn duizenden mijnen in 19 districten van Rajasthan die twee miljoen werknemers in dienst hebben. Ongeveer 1,0 tot 1,2 miljoen van hen lijden aan verschillende stadia van silicose en bijbehorende tuberculose en andere infecties van de luchtwegen.

De rode zandsteen die gebruikt werd voor de bouw van het prachtige Red Fort, de majestueuze Rashtrapati Bhavan en de omliggende gebouwen in Luyten's Delhi komt uit de Karauli-Dholpur mijnbouwstreek, maar niemand die ooit dacht aan het welzijn van de mijnwerkers hier.

De maatschappelijke kosten van de ineffectieve gezondheidszorg en revalidatie voor mijnwerkers zijn behoorlijk hoog, en het zijn – naast de jong overleden mannen - de vrouwen die er de dupe van worden. "Bijna elke tweede maand sterft er een jonge mijnwerker door silicose en valt de last van het gezin op de schouders van zijn weduwe, die geen spaargeld heeft omdat het geld is gebruikt voor de behandeling van silicose die niet te genezen is", zegt Varun Sharma van ARAVALI, die voornamelijk werkt aan het zorgen voor middelen van bestaan aan de families in deze gebieden.

Kastelozen ('Dalits') in vicieuze cirkel des doods

Met een meerderheid van Bairwa en andere gemeenschappen van kastelozen als arbeiders, is de mijnbouw de belangrijkste bron van inkomsten in deze regio. De allerarmsten leven hier, en de dood van een gezinslid dat voor inkomen zorgt duwt de familie nog verder in armoede. Jonge jongens worden van school gehaald om te gaan werken in dezelfde mijnen waar hun vader werkte om leningen terug te betalen of het gezin te voeden. De meisjes worden vaak uitgehuwd aan oudere mannen.

In het dorp Budgar waren alleen al 263 weduwen, waarvan sommigen een BPL pensioen [*Below the Poverty Line* pensioen, bestemd voor o.a. invaliden en weduwen] hebben, maar niemand had van een Bhamashah Card gehoord. Daarmee kun je een bankrekening krijgen waarop de deelstaatoverheid sociale voorzieningen uitkeert. In het nabijgelegen dorp Arampura Mahu met 150 huishoudens bestieren 53 weduwen hun gezin, ieder met een eigen verhaal. "Mijn jongste broer scoorde 95 procent in klas IX en wil verder studeren, maar de drie oudere broers - alle werkzaam in de mijnen - kunnen zich zijn studie niet veroorloven. Mijn broer heeft gedreigd zelfmoord te plegen als hij wordt gedwongen om te werken", zei een jonge vrouw.

Slechts zes vrouwen bezaten BPL kaarten die hen in staat stelt een uitkering te ontvangen, maar de meeste andere vrouwen werkten onder de *Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act (MGNREGA)*, een nationaal werkgelegenheidsprogramma. Bij 44 mannen is silicose vastgesteld, en bij 15 bestaat het vermoeden dat ze er aan lijden. "We zijn al meer dan 130 jaar afhankelijk van de mijnen, maar we kennen heel weinig mannen die ouder werden dan 50 jaar", aldus Prabhu Dayal, voorzitter van de *Khan Mazdoor Suraksha Sangh* en zelf een silicose-patiënt, tegenover *The Hindu*.

Revalidatie- en hulpprogramma gestart

Voor veel mijnwerkers hier begon het als een ademhalingsprobleem. En bij de meesten van hen werden tuberculose gediagnosticeerd. Pas later werd bekend dat het silicose betrof - een ongeneeslijke ziekte die wordt veroorzaakt door blootstelling aan kwartsstof - en niet TBC.

Eerder dit jaar ontdekte het Nationaal Instituut voor de Gezondheid van Mijnwerkers (NIMH) 222 gevallen van silicose onder steengroevewerkers, in samenwerking met *Dang Vikas Sansthan (DVS)*, een partner van ARAVALI. Van de 138 geëvalueerde röntgenonderzoeken leverden er 53 (38,4%) het bewijs voor silicose.

Het gedetailleerde rapport, *Detection of Silicosis Among Stone Mine Workers from Dholpur District* ("Detectie van Silicose bij Steengroevewerkers in District Dholpur"), geschreven door de toenmalige directeur van het NIMH P.K. Sishodiya en zijn collega's S.S. Nandi en S.V. Dhatrik, werd voorgelegd aan het Directoraat-Generaal voor Veiligheid van de Mijnen (DGMS), de District Collector, het Ministerie van Mijnbouw, het Ministerie van Arbeid en Werkgelegenheid en aan andere instanties.

Een revalidatie- en hulpprogramma is gestart, waaronder betaling van uitkeringen door de deelstaatoverheid en behandeling van mensen met de aandoening.